

MUZIKA

Energija novog dela

Simfonijski orkestar RTS u sali Kolarčeve zadužbine održao koncert pod upravom dirigenta Bojana Sudića. Solista na klaviru bio je Aleksandar Šandorov

Izvedeno je novo delo Ivana Brkljačića (1977), autora koji je svojim delima više puta skrenuo pažnju domaće javnosti. Ovoga puta je bio u prilici da mu se, dvanaest godina od nastanka, izvede diplomski rad, Klavirski koncert nazvan IT. Izuzetna i retka prilika! Ne bi ni nje bilo kad naša domaća simfonijska muzika ne bi u potpunosti pripadala afinitetima i izboru simfoničara RTS. Mogućnosti da se dela ove vrste izvedu ravna su dobitku na lutriji. Odgovornost za razvoj srpske istorije muzike utoliko je veća, a svi mi postajemo svesni posledica: koncertantna i simfonijska muzika se sve ređe komponuju.

Ivan Brkljačić nas je neminovno svojim koncertom asociirao na događaj kome smo prisustvovali pre dvadeset godina, a koji je podigao na noge beogradsku publiku u istoj sali sa istim solistom, Aleksandrom Šandorovim. Tada je takođe bio izveden Klavirski koncert nazvan Bugi, ali drugog autora, Vuka Kulenovića. Ista energija, isti uskovitlani ritam, klavir tretiran kao udaraljka, dobro ukomponovan sa ostalim perkusijama... Retke lirske sekvence osvežavale su energetski nabijeni tok u okviru Brkljačićevog jednostavačnog dela, u suštini vrlo klasično pisanog, a tako i orkestriranog: sa mnogo kolorita u velikom sastavu, sa značajnijim udelom duvača i perkusija. Različite ritmičke kombinacije kao i muzički materijal duguju džezu i popularnijim žanrovima muzike. Zvuči prepoznatljivo i dobro uklopljeno u drugi žanr. Deonica klavira tumačena na način kako to Šandorov čini, maestrosno, „muškim“, snažnim pijanizmom pravog virtuozu, opravdava svaki postupak i daje mu smisao. I obezbeđuje uspeh .

Orkestar je umesto uvertire izveo na početku koncerta Prvu simfoniju u Ce-duru op. 21 L. V. Betovena, vrlo korektno, povremeno i sa zamahom i bez većih problema. Mocartovski radosno, skoro bezbrižno, izvođenje je donelo duh dalekih i prohujalih svetova.

Deveta simfonija u Es-duru op. 70 Dmitrija Šostakovića, neobično delo bez programskih naznaka, ali sa ogromnim opterećenjem čudesnog broja devet koje nosi (betovensko-malerovskog) u vremenu nastanka, neposredno posle završetka Drugog svetskog rata trebalo je da bude nova, sovjetska „Oda radosti“. Umesto toga, za jedne je bila „detinjasta“, za druge ponovljeni klasični kliše, za treće – genijalna! Iako ne nosi program u svom naslovu, evidentno je da je ova simfonija Šostakovića istovremeno i bufonerija u kojoj se autor poigrava sa autoritetima, pre svih sa Staljinom, a onda i sa Hajdnom i Mocartom.

Za nas lično infantilnost, eklektika ili poigravanje mogu se čuti u prvom stavu, dok je drugi duboko uzbuđeni i tragični lagani stav, za mnoge samo „bidermajerski valcer“. U trećem se odjednom sakuplja sva energija i on hrli ka sasvim prozračnom i donekle infantilnom finalu, daleko od svake primisli na Betovenovu „Odu radosti“ ili na Malera.

Takvo delo, zahtevno na više nivoa, sa relativnim uspehom izveo je Simfonijski orkestar RTS. Dobra tempa, pokušaj karakternog zaokruženja svakog stava ponaosob i pravljenja koncepcije dostojne Šostakovića, elementi su koji krasi dirigenta Bojana Sudića. Nesavršenosti u duvačima nisu opterećivale opšti tok, njihov udeo je bio ogroman i njihovo prisustvo takoreći stalno, od početka do kraja izvođenja dela. Brioza, efektna poentiranja, kao i još veći dijapazon dinamičkih senčenja, posebno onih u pijanu još uvek nam ostaju uskraćeni.

Ovom prilikom ističemo prve violine koje su, među gudačima, posebno pokazivale homogenost i ujednačenost, što je celom korpusu dalo nosivost, mekoću i izražajnost.

Branka Radović

objavljeno: 10.03.2013

